

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Εισηγητής: Αντώνης Μαστραπάς

Διδακτική ενότητα: Η ίδρυση της Ρώμης και η οργάνωσή της

[Σχολικό εγχειρίδιο Αντώνη Ν. Μαστραπά, *Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου*, Α΄ Ενιαίου Λυκείου, Γενικής Παιδείας, ΟΕΔΒ, 2003, σ. 170-172]

Περιεχόμενο διδακτικής ενότητας: 1. Οι πληροφορίες για την ίδρυση της Ρώμης 2. Η οργάνωση, κοινωνική και πολιτική, την περίοδο της βασιλείας

Πορεία διδακτικής προσέγγισης της ενότητας

A. Προετοιμασία της διδακτικής ενότητας

1. Διδακτικοί στόχοι

Ο καθηγητής υπηρετώντας το περιεχόμενο του σχολικού εγχειριδίου είναι δυνατό να θέσει τους ακόλουθους στόχους: Οι μαθητές

- να πληροφορηθούν ποιοι ήταν οι λαοί της Ιταλικής χερσονήσου·
- κατανοήσουν πώς οι παραδόσεις και τα αρχαιολογικά ευρήματα οδηγούν στη διαμόρφωση των σχετικών πληροφοριών ίδρυσης της Ρώμης·
- να γνωρίσουν τις κοινωνικές τάξεις της πρώτης ιστορικής περιόδου της Ρώμης·
- να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα κάθε κοινωνικής τάξης·
- να προσδιορίσουν τον τρόπο συγκρότησης των εξουσιών την περίοδο της βασιλείας.

2. A. Μέθοδοι επεξεργασίας της διδακτικής ενότητας

- Ερμηνευτική προσέγγιση του περιεχομένου, η οποία επιτυγχάνεται με την αφήγηση - όπου κρίνεται αναγκαία - και το διευθυνόμενο διάλογο.
- Διερευνητική διαδικασία η οποία επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση των παραθεμάτων και των εικόνων.

B. Τεχνικές επεξεργασίας της διδακτικής ενότητας

- Χρησιμοποίηση του εγχειριδίου του μαθητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
- Διαγραμματική καταγραφή του περιεχομένου στον πίνακα, παράλληλα με την ερμηνευτική του προσέγγιση.
- Διαμόρφωση σε τμήμα του πίνακα ενός πλαισίου όπου καταγράφονται οι έννοιες-κλειδιά της διδακτικής ενότητας.
- Αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας μέσω ασκήσεων και δραστηριοτήτων.

B. Διεξαγωγή του μαθήματος/ Πραγματοποίηση της διδασκαλίας

- 1. Ολιγόλεπτη συζήτηση αναφερόμενη στην προηγούμενη ενότητα** (επιτυγχάνεται με την επίλυση αποριών, οι οποίες παραμένουν και μετά τη μελέτη των μαθητών).
- 2. Αφόρμηση** (επιτυγχάνεται με ποικίλους τρόπους, αναφέρονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι:)
Σύνδεση με προηγούμενες ενότητες. Σημείο αναφοράς είναι δυνατόν να αποτελέσει η επέκταση των Ελλήνων και η εγκατάστασή τους στη νότια Ιταλία
Παρουσίαση της διδακτικής ενότητας (επιτυγχάνεται με τις μεθόδους και τις τεχνικές που έχουν επιλεγεί κατά την προετοιμασία της διδακτικής ενότητας).

A. Ερμηνευτική προσέγγιση του περιεχομένου με αφήγηση και διευθυνόμενο διάλογο. Ο διδάσκων παράλληλα με την αφήγηση είναι δυνατόν να θέσει προς επεξεργασία προοδευτικά τα ακόλουθα ερωτήματα/ θέματα:

- ◆ Σε ποιους λαούς οφείλεται η ίδρυση της Ρώμης;
- ◆ Ποια είναι η εννοιολογική σημασία των όρων: πατρίκιοι, πελάτες, πληβείοι;
- ◆ Ποια ήταν η πολιτική συγκρότηση των Ελλήνων της ομηρικής εποχής; Να τη συγκρίνετε με την πολιτική συγκρότηση της Ρώμης της περιόδου της βασιλείας.

B. Διαγραμματική παρουσίαση του περιεχομένου.

Στον πίνακα διαμορφώνεται προοδευτικά κατά την πορεία της διδασκαλίας διάγραμμα του περιεχομένου του μαθήματος με την αναγραφή όρων και ονομάτων.

Γ. Διερευνητική διαδικασία.

Η διερευνητική διαδικασία είναι δυνατό να επιτευχθεί με τη μελέτη και την αξιοποίηση των παραθεμάτων και των εικόνων του σχολικού εγχειριδίου ή και άλλων που θα επιλέξει ο διδάσκων εκτός του εγχειριδίου. Είναι δυνατόν να επιχειρηθεί παράλληλα με την ερμηνευτική προσέγγιση και όπου δίνεται η κατάλληλη ευκαιρία.

- ◆ Ποια παράδοση απηχούν οι εικόνες των σελίδων 170 και 171 του βιβλίου;
- ◆ Ποια ήταν η προέλευση των κατοίκων της Ρώμης βάσει των πληροφοριών του παραθέματος της σελίδας 171;
- ◆ Ποια ήταν η προέλευση των πληβείων βάσει των πληροφοριών του παραθέματος της σελίδας 172;

Δ. Έννοιες-κλειδιά.

Ρωμύλος – Ρέ(ώ)μος – Αινείας – Ετρούσκοι – λόφος του Καπιτωλίου – βασιλεία – πατρίκιοι – πελάτες – πληβείοι – σύγκλητος – φρατρική εκκλησία

4. Αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας (Ασκήσεις & Δραστηριότητες). Η αξιολόγηση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε συνδυασμό με την ερμηνευτική προσέγγιση της ενότητας, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στο διδάσκοντα, εάν διαπιστώσει αδυναμίες, να τροποποιήσει την πορεία της διδασκαλίας του ώστε να γίνει αποτελεσματικότερη (διαμορφωτική αξιολόγηση).

Ο καθηγητής μπορεί να θέσει ερωτήσεις που οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα να τις απαντήσουν με τη βοήθεια του διαγράμματος και των εννοιών-κλειδιών (αθροιστική αξιολόγηση).

Εργασία: Βάσει των πληροφοριών των εικόνων και του παραθέματος των σελίδων 170-171 να προσδιορίσετε τις σχετικές πληροφορίες με την ίδρυση της Ρώμης.

Βιβλιογραφία: Για περαιτέρω μελέτη του αντικειμένου της διδακτικής ενότητας βλ. Βιβλίο του καθηγητή, επίσης τα ακόλουθα:

Rostovtzeff M., *Ρωμαϊκή Ιστορία*, μετ. Β. Κάλφογλου, Παπαζήσης, Αθήνα 1984

Μαστραπάς Α., *Η Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου και οι πηγές της*, Πατάκης, Αθήνα 2003

Grimal P., *Ιστορία της Αρχαίας Ρώμης*, μετ. Μ. Κούμπουρα, Πόλις – Historia, Αθήνα 2006

MacKay Ch., *Αρχαία Ρώμη. Στρατιωτική και πολιτική ιστορία*, μετ. Δ. Ζαννή, Παπαδήμας, Αθήνα 2008

Ward A., Heichelheim F., Yeo C., *Οι Ρωμαίοι*, μετ. Ντ. Σαμπεθαΐ, Οδυσσέας, Αθήνα 2008